

25.01.2024

kell 18

MUBA Suur saal

CANTUS ARCTICUS

MUBA sümfooniaorkester

Solist ANETE JÄETMA (saksofon)

Dirigent JAAN OTS

25. jaanuar 2024 kell 18, MUBA Suur saal
ANETE JÄETMA, saksofon
Tallinna Muusika- ja Balletikooli sümfooniaorkester
Orkestri kontsertmeister Rahel Hollman
Dirigent JAAN OTS

Ralph Vaughan Williams (1872–1958)

„Fantaasia Thomas Tallise teemale“

Einojuhani Rautavaara (1928–2016)

„Cantus Arcticus“ – kontsert lindudele ja orkestrile *op.* 61

I „The Bog“

II „Melancholy“

III „Swans migrating“

Paule Maurice (1910–1967)

„Tableaux de Provence“

I „Farandoulo di chatouno“

II „Cansoun per ma mio“

III „La boumiano“

Bedřich Smetana (1824–1884)

Sümfooniline poem „Vltava“ (tsüklist „Minu kodumaa“)

Ralph Vaughan Williams (1872–1958) oli 20. sajandi olulisemaid inglise heliloojaid. Vaughan Williams õppis Cambridge'i ülikoolis, jätkas õpinguid Kuninglikus Muusikakolledžis ning Prantsusmaal Maurice Raveli juures. Muusikuna arenes ta aeglaselt ja nõ oma päris hääle leidis alles kolmekümnendatel eluaastatel. Hiljem oli Vaughan Williams ka muusikaõpetaja ja dirigent. Ta panustas oluliselt inglise koorimuusika arengusse ning oli mitmete muusikaorganisatsioonide asutajaliige, sealhulgas Inglise rahvatantsu ja lauluseltsi ning Inglismaa Rahvusvahelise Noorteorkestri oma. Vaughan Williams suri 26. augustil 1958, jättes endast maha märkimisväärse muusikalise pärandi, mis on oluline osa inglise muusikast. Tema loomingut mõjutasid inglise rahvamuusika ja folkloor. Teoste temaatikas on kasutatud loodust, ajalugu ja inglise kultuuri erinevaid aspekte. Vaughan Williams kirjutas üheksa sümfooniat, oopereid, kammermuusikat, kooriteoseid, balleti-, vokaal- ja filmimuusikat.

„**Fantaasia Thomas Tallise teemale**“ on helilooja tuntuimaid ja armastatumaid teoseid. See valmis aastal 1910 ja on pühendatud inglise renessansshelilooja Thomas Tallisele. Teos kuulub Vaughan Williamsi varajaste teoste hulka ning selle unikaalne stiil on teinud sellest ühe olulisima inglise 20. sajandi teose. „Fantaasia Thomas Tallise teemale“ on kirjutatud topelt keelpilliorkestri ja -kvartetile. Teos on sündinud helilooja austusest ja imetlusest Tallise vastu, kelle looming oli renessansiajal väga oluline. Teose muusikaline keel on silmatorkavalt inglise rahvamuusika ja renessansiaja põlüfoonilise stiili poolt mõjutatud. Vaughan Williams on suutnud ühendada Tallise vaimuliku laulu teemat enda ainulaadse harmoonilise ja kõlavärvide käsitlemisega, andes teosele kaasaegse helikeele. „Fantaasia Thomas Tallise teemale“ loob kuulajale sügava ja mõtliku atmosfääri, mille eripära seisneb kontrastis tugevate ja õrnade helimomentide vahel. Teose ilu peitub oskuslikus orkestratsioonis ja meloodilistes arengutes, mis viivad kuulaja kaugesse minevikku, kuid samas kannavad endas kaasaegset kunstilist väljendust. See fantaasia on kujunenud klassikalise muusika repertuaari oluliseks osaks ja on jätkuvalt austatud nii kuulajate kui ka muusikute seas. See on emotsionaalne ja meisterlik teos, kus vana muusikatraditsioon ja kaasaeg kokku põimuvad.

Einojuhani Rautavaara (1928–2016) oli Soome helilooja. Tema isa oli ooperilaulja, kellelt sai huvi muusika vastu. 17. eluaastani õppis iseseisvalt klaverimängu ning peale vanemate surma läks ta elama tädi juurde Turku linna. Seal algasid tõsisemad

klaveriõpingud kõrgkooli astumiseks. Rautavaara õppis aastatel 1948–1952 Sibeliuse akadeemias kompositsiooni erialal Aarre Merikanto käe all. 1955. aastal pälvis ta Jean Sibeliuse nimelise stipendiumi, mis võimaldas tal täiendada end kõigepealt New Yorgi Juilliardi muusikakoolis Vincent Persichetti juhendamisel ning Roger Sessionsi ja Aaron Coplandi suvekursustel Tanglewoodis. Peale õpinguid töötas Rautavaara Sibeliuse akadeemias üle kolmekümne aasta ja tema juures õppis Soome heliloojate järgmine põlvkond: Kalevi Aho, Magnus Lindberg ja Esa-Pekka Salonen. 1988. aastast oli Rautavaara vabakutseline helilooja. Tema looming on väga mitmekülgne kuna läbi aastate proovis ta mitmeid erinevaid stiile ning jõudis välja nn uusromantilise helikeeleni. Ta kirjutas kaheksa sümfooniat, kontserte, koorimuusikat, sonaate erinevatele pillidele, keelpillikvartette, kammermuusikat ja paar ooperit. Tema teosed on tuntud üle maailma ning ta on enim esitatud Soome helilooja.

„**Cantus Arcticus**“ valmis aastal 1972. See on üks Rautavaara tähelepanuväärsemaid teoseid ning eristub oma innovaatilise lähenemise poolest, mis ühendab klassikalise orkestrimuusika ja loodushelid. Teose alapealkiri on „Kontsert lindudele ja orkestrile“, mis tähendab seda, et Rautavaara kasutas teoses Lapimaal salvestatud lindude laulu ning need on integreeritud oskuslikult orkestri kõlavärvidesse. Kasutusel on erilised pillid, nagu harf ja tšelesta. Teos loob intensiivseid emotsionaalseid kogemusi, viies kuulajad üheaegselt looduslikku keskkonda ja kunstilisse väljendusse. Teos koosneb kolmest osast: „The Bog“ / „Raba“, „Melancholy“ / „Melanhoolia“ ja „Swans Migrating“ / „Luiged rändavad“. Teose esimene osa algab flöödi võluva mänguga, liituvad linnuhääled lindilt ning lõpuks ka keelpillid koos ülejäänud orkestriga. Muusika liigub kulminatsioonini aeglaselt, kuid on kuulda ka pisut ärritunud toone. Teine osa algab linnulauluga, peagi liituvad keelpillid müstilise harmooniaga. Algas on vaikne, osa areneb pingeliselt ning lõppeb sama vaikselt, kui algas. Viimase osa alguses kõlab suure luigeparve kaootiline laulu. Selle osa kohta on helilooja öelnud: „Ma kujutasin ette, kuidas nad (luiged) lendavad kuuma päikese poole“.

Fiona Babkina (Muusikakultuur, XI klass), õp Sandra Kalmann

Paule Maurice (1910–1967) oli prantsuse muusikapedagoog ja naishelilooja, kelle teoseid alles avastatakse. Kompositsiooni õppis Maurice Henri Büsseri käe all Pariisi Konservatooriumis. Hiljem töötas ta seal professorina, nagu ka mõned tema õpilased. Maurice kirjutas mitmeid harmooniaõpikuid ja õppematerjale kaastöös heliloojast elukaaslase Pierre

Lantier'ga. Ta oli andekas helilooja ja pühendunud professori, kelle õpetajakarjäär kestis üle kahekümne viie aasta kuni tema enneaegse surmani.

Tal on numbriliselt umbes viiskümmend teost. Maurice on loonud mitmeid teoseid orkestrile, Prantsusmaa Rahvusringhäälingu raadiole, kaks balletti, teoseid erinevatele pillidele ning saksofonile „Volio“ ja „Tableaux de Provence“, millest viimane on üks armastatuid teoseid klassikalise saksofoni repertuaaris ning mille järgi heliloojat tänapäeval ka tuntakse.

„**Tableaux de Provence**“ on programmiline süit altsaksofonile, mis on kirjutatud aastatel 1948–1955. Teosel on viis osa: „Farandoulo di chatouno“ / „Noorte tüdrukute farandool“, „Cansoun per ma mio“ / „Laul mu kallimale“, „La boumiano“ / „Mustlanna“, „Dis alyscamps l'amo souspire“ / „Hing igatseb Alyscampsi järele“, „Lo cabridan“ / „Kimalane“. Iga teose osa on erinev tempo, karakteri ja rütmi poolest. Maurice pühendas teose Marcel Mule'le, kes oli tuntud prantsuse saksofonist ja ka Maurice'i sõber. Teose esiettkanne toimus 9. detsembril 1958, kui teost esitas Jean-Marie Londeix koos Maurice'i abikaasa ja kaashelilooja Pierre Lantier' juhitud orkestriga. „Tableaux de Provence“ on helilooja kõige kuulsam ning üks enim salvestatud saksofoni teoseid maailmas. Kontserdil esitatakse süidist kolme esimest osa.

Bedřich Smetana (1824–1884) oli tšehhi rahvusromantiline helilooja. Smetana muusikaõpingud said alguse tänu amatöörviuldajast isale, kes talle viulit ja ka vähesel määral klaverit õpetas. Praha konservatooriumis klaverit õppides andis ta eratunde, et maksta oma õpingute eest. Ta tegutses pianisti, muusikakriitiku ja muusikaelu edendajana. 1848. aastal avas Smetana Prahas muusikakooli Ferenc Liszti rahalise toetusega. 1855 kolis Smetana viieks aastaks perega Göteborgi Rootsisis ning asus tööle dirigendina. Peale naise surma (1861) läks ta tagasi kodumaale ja sai Prahas teatri juhiks. 1874. aastal kaotas helilooja kuulmise, tema esinemised pianisti ja dirigendina katkesid, aga mitte muusika loomine. Teda on nimetatud Tšehhi muusika isaks. Heliloojana oli Smetana inspireeritud Lisztist, Mozartist ja Wagnerist ning ta helikeel oli nendest mõjutatud. Tihti kasutas ta oma teostes tšehhi rahvamuusika motiive. Tema loominguga nimekirja kuuluvad kaheksa lõpetatud ooperit (sh „Müüdid mõrsja“), kammermuusika (kuulsaim 1. keelpillikvartett „Minu elust“), koorilaulud ja vokaalmuusika, klaveripalad ning mitmed teosed orkestrile, mille seast tuleb esile tõsta kuuest sümfoonilisest poemist koosnev tsükkel „Má vlast“ („Minu

kodumaa“). Nende kuue teose teemad on inspireeritud helilooja kodumaa ajaloost, vanadest legendidest ja maastikust. Ise on helilooja nimetanud neid „muusika piltideks Tšehhi hiilgusest ja lüüasaamisest“. Kontserdil kuulete „Minu kodumaa“ tsükli teist osa „Vltava“.

Sümfooniline poeem „Vltava“ on Smetana kahtlemata kõige kuulsam orkestriteos. See on kirjutatud 1874. aastal ning esimest korda jõudis publikuni 1875. aastal. Käsikirjaline partituur on helilooja märkmed, mis viitavad täpsele programmile. Muusikaliselt algab teos flöödi soologa vaikselt ja keereldes, täpselt nagu jõgi algab ojast. Seejärel hakkab muusika pikkamisi valjemaks ja liikuvamaks muutuma ning jõuab fortesse, kui jõgi ise laiaks ja veevool selles kiireks muutub natuke enne Prahasse jõudmist. Lõpupoole transponeeritakse teos teise helistikku ning muusika muutub veel hoogsamaks ja isegi närviliseks ning lõppedes hääbub, kuid tehes seda ka suurejooneliselt, sümboliseerides Vltava ühinemist Elbe jõega Prahast.

Triine Ehala (Muusikakultuur, X klass), õp Sandra Kalmann

Anete Jäetma saksofoniõpingud algasid Kadrina Kunstidekoolis õpetaja Edvin Lipsu juures. Edasi viisid õpingud professor Olavi Kasemaa saksofoniklassi Tallinna Muusikakeskkooli. Hetkel õpib Anete Tallinna Muusika- ja Balletikooli gümnaasiumi XI klassis. Seni silmapaistvaim saavutus erialas on I preemia keskastme puhk- ja lõõkpillimängijate konkursil, millega pälvis Kristiina Kahuri 2023. aasta noore muusiku stipendiumi ja MUBA preemia – esinemine koos MUBA sümfooniaorkestriga.

Anete on osalenud erinevatel saksofoni meistrikursustel: Johan van der Linden, Joonatan Rautiola, Raschèr Saxophone Quartet. Anete sõnul on interpreedina tema ülesanne tuua kuulajani lugu, mis peitub igas miniatuuris – kõik osad on omanäolised ja erineva karakteriga. Las muusika räägib enda eest!

Jaan Ots on lõpetanud Tallinna Muusikakeskkooli klaveri ja trompeti erialal (õp Marja Jürisson ja Aavo Ots) ja omandanud bakalaureusekraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias klaveri erialal (vanemlektor Mati Mikalai). Tema dirigeerimiseõpingud algasid eraviisiliselt prof Olev Oja käe all ning jätkusid EMTAs fakultatiivselt prof Paul Mägi käe all. Magistriõppes oli ta Sibeliuse Akadeemias orkestridirigeerimise erialal (prof Leif Segerstam ja Atso Almila). Ta on täiendanud end Pariisi Konservatooriumis Zsolt Nagy dirigeerimisklassis ning osalenud Eri Klasi, Jukka-Pekka Saraste, Susanna Mälkki, Thomas

Sanderlingi ja mitmetel Järvi Akadeemia meistrkursustel. Tema juhatusel on mänginud Jyväskylä Sinfonia, Lahti Sinfonia, Soome Rahvusoperi orkester, Hamburgi Camerata, Kreeka Raadio Sümfooniaorkester, ERSO, Rahvusoper Estonia orkester, Pärnu Linnaorkester, Narva Linnaorkester ning Klaaspärlimäng Sümfonietta. Ta on tegutsenud assistendina Soome Raadio Sümfooniaorkestri juures, Savonlinna Ooperifestivalil ning Kreeka Rahvusoperis. Ta on saavutanud auhinnalisi kohti paljudel noortekonkurssidel Eestis ja väljaspool ning on aktiivselt tegev ka kammermuusikuna.

MUBA sümfooniaorkestris mängivad valdavalt IX-XII klassi ja kutseõppe õpilased. Ühel hooajal toob orkester publiku ette keskmiselt neli kava. Sellesse õppeaastasse jäävad mitmed koostööprojektid – oktoobris esineti MUBA Suure saali laval koos Helsingi noorte keelpilliiorkestriga, novembris musitseerisid meie orkestrandid Tallinna Kammerorkestri koosseisus hingedpäeva kontserdil Jaani kirikus, detsembris etendus MUBA Suures saalis ja Viimsi Artiumis koos Opera Veto ooperistuudiaga Gian Carlo Menotti lühiooper „Amahl ja öised külalised“.

Orkestri peadirigent on Jaan Ots ja abidirigent Guido Gualandi.

MUBA sümfooniaorkester mängib tänasel kontserdil koosseisus:

I viiul

Rahel Hollman
Eva Ausmees
Artti Rao Kudu
Erik Martin
Johannes Palm
Gerli Roost
Mia Sepp
Kirsi Talimaa
Marite Telgmaa
Felix Tillemann
Uku Toots
Peeter Traksmann
Anna Katarina Tralla
Kadri-Karoliina Tralla

II viiul

Maari Ello Onni
Liisa Arakas
Mio Iida
Miina Kiplok
Emma Johanna Kopli
Lisette Lemba
Valentin Simon Lucke
Annette Nahkur
Estella Elisheva Pärn
Johanna Pärnpuu
Maria Säkki
Liisi Šleifer
Kuldar Zilensk
Anel Volmer

Viola

Viktor Kostjuk
Enricke Raul Havasaar
Reti Neenu Juksaar
Kaisa Koger
Randal Mutso
Leelo Pajus
Lisbeth Poom
Yeva Stanislavchuk
Lene Tõnissaar

Tšello

Aleksander Traksmann
Anton Hannes Karin
Juhan Laasik
Maria Martin
Marie Peterson
Jaagup Piirsalu
Paula-Riin Selis
Iris Teemägi
Marie Välja
Tobias Välja

Kontrabass

Alise Tepp (VHK)
Ott Villems

Flööt

Karoli Maria Krause
Helis Kärbo
Otto Nõmm
Pille-Riin Pallo

Oboe

Kristi Volmer
(RO Estonia)
Jako Telgmaa

Klarnet

Zana Paalberg
Pärtel Põldvee
Linda Lydia Pärn

Fagott

Markus Aleksander
Dreifeld
Rasmus Miikael
Puusepp

Metsasarv

Tõnu Künnapas (ERSO)
Marii-Eliise Lumijõe
Maksim Petrov
Johanna Rüütelmaa

Trompet

Eerik Bahovski
Jan Marius Laur
Martin Malk

Tromboon

Daniel Hinno
Oskar Nõmm
Kristo Varul

Tuuba

Enri Rimmelgas

Löökpillid

Sebastian Kaumann
Mikk Mälgand
Robert Markus Ridbeck
Karl Martin Tombak

Harf

Marietta Mark

Klaver

Mari Heleen Matesen

Heli

Roman Belov (MUBA)